

BELOKRANJEC

Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Naročnina za celo leto znaša K 1-50.

Glasilo belokranjskih kmetov.

Vse pošiljatve prosimo na naslov „Belokranjec“ Gradac, Bela Krajina.

Geslo: Na delo za staro pravdo.

I. letnik.

Ljubljana, dne 15. listopada 1908.

Štev. 17.

Skoraj tako kot na Slovenskem.

Pod naslovom „Jaká jest opravdu krize“ je priobčil češki „Narodni Obzor“ v Pragi članek, ki ima tako tehtno in važno vsebino, da ga podajamo svojim čitateljem v prevodu. To pa zato, da bodo videli, da je nezadovoljnost splošna, da so res že neznesne razmere tudi, ali pa mogoče baš po najbolj bogatih in industrijalnih deželah, kot je Češka. „N. Obzor“ piše:

„Čitali smo zopet obširne in temeljite razprave o krizi. Kriza! Kako komoda beseda je to, s katero se ne pove nič gotovega, samo pripoveduje se, in to dosti! Navadno mnogo za to besedo ni, če pa je, se jo rabi za to, da se stvari prikrijejo.

Toda živimo v resnični krizi. Toda o pravi krizi se malokdaj govori, a če se govori, se pa zelo splošno in skrivnostno. Živimo v gospodarski in npravstveni krizi, skratka v kulturni krizi prve vrste. Bogati in razumni Azijat, ki naše življenje premotri, se dostikrat izrazi zelo primerno, obenem pa zelo ostro o načinu, kako živimo in kakšne uredbe imamo. A pri tem tak človek še čutiti ne more in spoznati onega suženjstva,

ki nas veže. Vsi živimo pod bičem denarja in lova za zaslužkom. Položaj starorimskih sužnjevi je bil mnogo boljši kot je položaj vseh onih tisočev in tisočev, ki žive po mestih, odvisni od mezde, plače ali trgovskega in obrtnega zaslužka. Neprestana vrsta trgovin in delavnic po velikomestnih ulicah — to je skoro vedno članek za člankom ogromne verige, na katero so prikovani tlačani po onih trgovinah in delavnicah. Vsi ti delajo in napenjajo vse svoje moči od zore do mraka za svojega hišnega gospodarja, za svojega prodajalca, peka, rokodelce, same tovariše v tem tlačanstvu — in zlasti pa delajo za državo, za nekaj umišljenega, neresničnega, ki pa s svojimi mogočnimi kremplji tlači vse, kot starodavni malik Bal. Cene vsega blaga in vseh hranil neprestano stopajo, vrednost denarja pa pada. Večina živi od danes do jutri, od rok do ust, in še to čim dalje slabše. In čim slabši so gospodarski pogoji za življenje, tem globokejši je npravni propad. To je resnična in globoka, vse obvladajoča kriza. Če pojmeta v 20.000 kronski pokoj naša ministra, to ni kriza. Za vsakega od njih se jih porine na gorko mesto par desetih drugih, žal, enako nespo-

sobnih in nezmožnih, izvesti to, česar je treba. — A treba bi že bilo, da bi se nekaj naredilo, da bi vsakdo mogel živeti, shajati, da bi prestalo pomanjkanje in beda, ki povzroča po vsej deželi anarhijo, da bi se napravil konec zločinskemu zviševanju cen in zniževanju denarne vrednosti. Treba nam je vlad, ki bi hotele in mogle kaj izpeljati od teh nujnih nalog. Človek potrebuje državo, da more živeti varno in zadovoljno. Treba pa je tudi potem, da bi načelovale državi silne vlade, proniknjene z duhom praktičnega krščanstva, ki bi s krepko roko uničevale vse poskuse zaslužnjevanja. Kdo mi imenuje tako vlado? Kdo mi pokaže take politike? Divje in surove demagogije, kakoršne sedaj vedno vidimo v naših zbornicah, ne moremo imenovati politiko. To ni nič drugega, kot vtelesenje brutalnega samoljublja. Samoljublje in sebičnost vedno bolj nesramno silita na dan. Stanovi in sloji se organizirajo, da bi zlorabili svoje organizacije proti ostalim. Z največjo brezobzirnostjo se reže jermena z vsakogar, kdor se ne more ubraniti. To je vsa ta politika, s katero se zapravlja čas, delo, časopisi in govori. Ta egoizem (samoljubje), ki se sedaj že brez

Podlistek.

Brezmejnost časa in prostora.

O velikosti onega dela vsemirja (najmanjšega dela vsemirja), ki ga z očesom in daljnogledom ravno še vidimo, ne moremo dobiti sicer neposrednega pojma; toda primerno vzporejanje nam pa vseeno omogoči, da dobimo sliko, katero moremo razumeti posredno. To dosežemo, če pomanjšamo vse veličine, kar jih pride v poštev. Na ta način zamoremo grozovito različne oddaljenosti in velikosti vidnega vsemirja izraziti v razmerjih, ki jih moremo za silo primerjati z merami na naši zemlji. Enkratna pomanjšava tu že ne zadostuje več, vendar dosežemo cilj stem, da pomanjšamo večkrat zaporedoma.

Oddaljenost Dunaja od Pariza znaša 1000 km.

Mesec je oddaljen od zemlje 364.000 km.

Vzemimo kak zemljevid Evrope, n. pr. iz Stielerjevega atlanta, potem znaša, če meri oddaljenost Dunaj—Pariz na zemljevidu 69 mm, oddaljenost zemlje od meseca pri enakem pomanjšanju 25 m, torej kot dolgotost dveh hiš. Ali recimo, da je oddaljenost meseca od zemlje enaka 1 m, potem znaša v enakem razmerju oddaljenost Dunaj—Pariz 2.8 mm, zemeljski premer 35 mm, mesecev pa 9.8 mm.

Oddaljenost solнца od zemlje znaša povprečno 146 milijonov km.

Če je daljava Dunaj—Pariz 2.8 mm, zem. premer torej 35 mm, potem je oddaljen mesec od zemlje 1 m, zemlja od solнца je 400 m solnčni premer 3.85 m. 400 m je široka Rena pri Kolinu.

Najbolj oddaljena premičnica našega osolnčja, ki je še znana, Neptun, od solнца približno 4538 milijonov km daleč. V gorenjem razmerju leži Neptun od solнца 1164 m. — 2.8 mm je daljava Dunaj—Pariz; 35 mm je premer zemlje; 1164 m, kot pride

na oddaljenost Neptuna od solнца, je dolga ulica pod lipami v Berlinu.

To prvo pomanjšanje zadostuje pač še za primerjanje veličine v našem ozvezdju, nikakor pa ne več za presojanje oddaljenosti stalic; ne moremo ga več porabiti, če hočemo dobiti veličine, katere si je še mogoče predstavljati. Vzemimo si torej oddaljenost Neptun—solnce v drugič zmanjšanem razmerju za temelj, ki jo moramo smatrati primeroma polumer našega osolnčja in ki smo si jo predstavili ravnokar v daljavi 1164 m.

Pomanjšamo drugič, in sicer za stotisočkrat. Tedaj si moremo predstaviti naše osolnčje kot kroglico, z 11.635 mm polumera je 23.27 mm premera, katere projekcija v ravnini bi bila enaka v prstanu ali ploščici še ne tako veliki, kot je ena krona. Zemlja je potem oddaljena od središča tega kroga, kjer je solnce kot drobnogledno majhna pikica $\frac{1}{4000}$ mm, $\frac{3}{8}$ mm, Neptun pa na obodu. Zemlje in Neptuna bi pri taki pomanjšavi ne bilo

Ali ste že poslali naročnino
K 1-50 za celo leto
K 2-50 za vse dežele izven Avstro-Ogrske
 na naslov

Belokranjec, Gradac

Bela Krajina?

Pošljite takoj, če še niste. To malenkost lahko utrpi vsak. Priporočajte naš list tudi svojim znancem.

sramu in pohujšanja javno goni okrog, je npravna propalost in obenem blaznost. Ker ta egoizem ne napravi srečnih niti egoistov samih, kot vidimo vsak dan iz katastrof, ki dolete ravno te občudovane ljudi „uspeha“ in „ljubljenega srečja“.

Ni politikov in državnikov. So množice, karijerstvo, ljudje, ki se hočejo na kakoršenkoli način povzdigniti, bodisi z demagogijo ali petoliztvom doli k množici ali klanjanjem, petoliztvom k mogočnejšem zgoraj.

To je ona resnična državna in vladna kriza — ta nesposobnost vesti družbo k redu in moravnemu (nrvnemu) napredku.

Delajmo!

Zadnji dogodki v Ptuj in Ljubljani naj bi privedli tudi nas Slovence na drugo pot, kajti ti dogodki so nam šele odprli oči ter nam pokazali pravo pot, po kateri bi morali že zdavnaj korakati. Ali žalibože tudi sedaj še po teh žalostnih dogodkih je še večina Slovencev, ki se še ne zavedajo svojih dolžnosti ter korakajo svojo staro pot naprej. Nihče ne bi verjel — a vendar je res. Nekoliko dni krik in vik, nekoliko dni razburjenje ter nervozno delovanje — a nekaj dni potem zopet oni tihi preid v prejšnje mirno, tiho suženjsko življenje. Naši politiki spijo, gibanje na gospodarskem polju za osvoboditev je že precej prenehalo in kmalu ne bo treba ljubljanskim damam hoditi v nemške trgovine od zadaj, ampak bodo zopet lahko „narodne“ dame korakale ponosno v nemške trgovine — spredaj. —

mogoče spoznati z najboljšim drobnogledom.

Po dosedanem merjenju je ena nam najbližjih stalic solnce α v ozvezdju centavrov; ta zvezda bi bila oddaljena od naše ploščice 86 m . Zračnani so daljave še nekaterih, nam tako „blizo“ ležečih solnc. V istem pomanjševalnem razmerju bi dobili za zvezdo 61 v ozvezdju labudovem 126 m ; Kapela bi bila oddaljena 166 m ; Sirij 170 m ; Procyon 232 m ; η v kazijopeji 259 m ; σ v zmaju 270 m ; Kastor 320 m ; Arktur 326 m ; 70 p Ofijok 380 m ; Vega 406 m ; ι v velikem medvedu 600 m ; severna zvezda okrog 1200 m .

Predstavimo si še enkrat jasno celo redukcijo.

Prvo pomanjšanje, 360 milijonkrat v daljavo. Oddaljenost Dunaj—Pariz (1000 km v resnici) = 2,8 mm ; zemeljski premer 35 mm ; oddaljenost zemlja—mesec = 1 m ; solnce—zemlja = 400 m ; solnce—Neptun = 1164 m .

Naše sedanje politično življenje je ozko spojeno z gospodarskim življenjem; moč na gospodarskem polju naredi narod močan tudi na političnem polju in zaradi tega ima sedaj tudi politika vseh držav gospodarsko smer. To dejstvo si moramo sedaj i mi predočiti in si je zelo dobro zapomniti. Naše delovanje na kulturnem in političnem polju bi bilo lahko kronano z najlepšimi uspehi, kajti naši buditelji so položili tudi zaklad za naše kulturno življenje. Bila je to idealna doba probuditve slovenskega naroda. Po tej dobi je sledila doba vsaj male probuditve na političnem polju a po tej bi sedaj morala slediti doba — delovanja na gospodarskem polju. In na tem polju imamo lahko mnogo upanja, da bomo lahko kmalu dosegli lepe vspehe, ako bomo le v resnici hoteli. Minula je že ona doba, ko so na nas gledali naši sovražniki kakor na kakšne revčke, toda zdaj smo že narod, kateri prav lahko diktira svoje zahteve. Slovenski denarni zavodi — od najmanjše posojilnice pa do banke — imajo že toliko denarnih sredstev, da pridni slovenski podjetniki dosežejo najlepše vspehe; a imamo pa tudi še nekaj, kar nam nihče ne vzame in to je — možnost slovenskega naroda za trgovino za kar mu manjka samo še šol. Z razvijočim se slovenskim gospodarstvom bode pa tudi rastle število slovenskih odjemalcev, za kar jamči še stalno rastoče število tujih podjetnikov na slovenskih tleh. Iščejo se slovenski odjemalci za slovenske trgovce in večje podjetnike! Da jih ni? Ravno kar smo rekli, kako veliko moč tvori slovensko ljudstvo kot odjemalec življenskih potreb; dostikrat se mu prebaciva, da ne kupuje pri slovenskih trgovcih — ali je pa to popolnoma opravičeno? Niso ravno toliko tudi krivi slovenski trgovci in podjetniki? Vzemimo v roke katerikoli časopis; inseratni del obstoji večinoma iz inseratov manjših trgovcev; a tu pogledjmo koliko je naših in koliko je tujih (tudi sedaj še) — gotovo vidimo, da smo mi zelo na slabšem. Slovenski trgovec

Premer našega osolnčja torej = 2328 m . — Drugo pomanjšanje, 100.000 krat v dolgot. S tem se premer našega osolnčja zmanjša na 23,28 mm . Po zmanjšanju v tem drugem razmerju je oddaljena bližnja stalica 86 m , severnica 1200 m . — Oni veliki venec svetovnih solnc pa, katerega vidimo na nebu kot rimsko cesto, ima pa v enakem razmerju, kjer se je pomanjšalo naše solnce v prah, viden samo še z drobnogledom, vedno še polumer primeroma 1000 km , kar je zopet tako veliko kot daljava Dunaj—Pariz.

V tem razmerju pomanjšan si moremo predstaviti svet, kolikor ga vidimo s prostim očesom. Pomislimo si od Dunaja kot od središča, v vedno manjših razdaljah, spočetkom velikih, primeroma po 100 metrov same krogljice ali ploščice različnih velikosti denarja raztresene navidez nepravilno po celi Evropi, kjer vsaka ploščica pomeni osolnčje, podobno našemu; to razmerje v ravnini si mislimo spremenjeno v

ne sme samo različne stvari imeti, ampak on mora tudi naznaniti, da ima te stvari. Kajti kako pa zamore kupovati človek iz dežele pri njem, ako dotične firme sploh ne pozna? Malomarnost in brezbriznost v tej stvari samo koristi našemu sovražniku, ki se ne straši stroškov za reklamo. Stotisoči in milijoni našega denarja gredo v tuje roke, namesto da bi ostal v slovenskih, domačih rokah. To naj postane sedaj naše prvo vprašanje. Ako hočemo živeti samostojno, narodno življenje, moramo biti samostojni i na gospodarskem polju. Na to moramo delovati tudi zaradi tega, ker naš sovražnik napenja vse sile, da bi nas napravil gospodarsko odvisne. Od vseh strani prihajajo glasovi, kako ravno na gospodarskem polju delujejo Nemci proti nam, predvsem nam mora biti pred očmi znani oglas občinskega odbora mesta Gradca.

Na vse to jim ne odgovarjamo s sovraštvom, ampak z vročo ljubeznijo do sebesamega, do svojega lastnega naroda in z zavestjo, da smo na gospodarskem polju dolžni podpirati svoj lastni, slovenski narod. Delajmo na to, da postanemo tudi mi tako močni na gospodarskem polju, delajmo na to, da ostane pošten slovenski denar v poštenih slovenskih rokah. — Delajmo. Eno izvršeno dejanje več zaleže, kot tisoč besedi.

Kletarski tečaji.

Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeru z drugimi, bolj naprednimi, vinorodnimi deželami še na jako nizki stopinji, ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelovati dobro, okusno in stanovitno vino in ako hočejo vino izvažati ter s pridelki drugih dežel uspešno konkurirati. — Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, zlahtno in stanovitno vinsko kapljico?

Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in

podobo debele leče. Okrog po robu te leče bi se potem omenjene ploščice kupičile bolj ali manj gosto, približajoč se na približno 20 m v nadvse mogočen prstan, čegar celota se nam sveti na nebu v obliki mlečne ceste. To so najbližje skupine tega, kar razumemo pod vidnim zvezdnim nebom.

Naše osolnčje: ploščica, velika kot marka. Velik krog podobnega denarja, v že neprešteti množini, raztresenega v celotnem vencu znatne debeline in širine čez Pariz, Štokholm, Rigo, Kijev, Carigrad, Mesino, Marsiljo: — rimska cesta.

Solnca v rimski cesti pa niso zadnja stvar, ki jo vidimo v vsemirju. Vidimo migljati še gruče zvezd in megle svetov, o katerih si napravimo slab pojem še s tretjo pomanjšavo.

Tretje pomanjšanje, 5000 krat linearno. Mislimo si naše osolnčje, katero smo si vsled druge pomanjšave še morali predstaviti skrčeno

gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako ž njim pravilno ne ravnajo.

Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več trodnevnih kletarskih tečajev in poleg tega enodnevni tečaj izključno za gostilničarje, nevinogradnike.

Pri teh tečajih bode razlagal tudi novi vinski zakon, katerega znanje je vsakemu potrebno.

Kdor se misli enega teh tečajev vdeležiti, mora se pismenim potom ali ustmeno takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem zglasiti.

Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporoča se, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo.

Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bode pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

Doma in na tujem.

V znamenju sloge. Z ozirom na žalostne ljubljanske dogodke se je začelo delovati na to, da bi se med napredno (liberalno) in slov. ljud. stranko (klerikalno) složno postopalo v narodnih stvareh. Želeti bi bilo tem prizadevanjem obilo uspeha. Pripomniti je pa treba malenkost. Glavar slov. ljudske stranke, škofove stranke, dr. Šusteršič je objavil velik oglas o preselitvi svoje pisarne tudi v — Slovenskem Narodu. Torej v tistem liberalnem glasilu slovenskih brezvercev, ki ga je škof Jeglič že večkrat s svojimi pastirskimi listi nam kmetom prepovedal pod smrtnim grehom čitati. Upamo, da se sedaj to spremeni, da če je dovoljeno prvemu katoličanu v deželi, dr. Šusteršiču podpirati ta list z oglasi, da bo tudi nam kmetom gospod škof preklical sedaj svojo kazen in da nima več greha, kdor bere libe-

na velikost ene marke, zopet pomanjšano v taki meri, da je cel sestav velik samo še tako, kot prašek, in vzemimo za njegov premer samo še polovico $\frac{1}{100}$ mm, potem znaša premer rimske ceste v enakem razmerju samo še kakih 1000 m. Skrajna meja pa, s katere dobimo s pomočjo daljvidov pred oko še gotove znake o obstoju drugih, strani od naše in v že oddaljenih daljavah nastajajočih in valujočih rimskih cest in solnčnih pasov, leži potem po dobro utemeljenih cenitvah kakih 100 km na vse strani v prostoru od našega praška.

Do takih daljav nam še služijo optični pripomočki, katere imamo novejši čas na razpolago; čez to pa nas vse zapusti. Toda bilo bi nesmiselno, kot je nemogoče, če bi se mislilo, da so od tam naprej drugačne razmere. Samo nezadostnost zemeljska nam od tu naprej ne da več spoznati, nikakor pa ne reče, da bi tu moral biti konec.

V tej razpravi omenjeno pomanjšanje je

ralne liste, kot je n. pr. Slovenski Narod. Kar velja za doktorja, hočem, da velja tudi za nas kmete, ker upamo da smo vsi enaki ne samo pred Bogom, temveč tudi pred škofom. Iskreno bi bilo želeti dalje, da bi ljubljanska sloga predvsem uplivala na časopisje, zlasti Domoljuba. Naj bi vendar nehato vsaj deloma ono nekrščansko postopanje, ko se zabavlja čez nasprotnika samo za to, ker je nasprotnik, ker se pristašu drugačnega političnega mišljenja ne pusti obveljati nobena, ko se mu ne prizna tudi dobrih stvari. Zlasti bi bilo želeti, da bi se tudi bližajoče se deželnozborske dopolnilne volitve vršile vsaj deloma v znamenju sloge. Naj bi vsaj deloma prenehalo netenje sovraštva, politične razdraženosti, kar je razdvojilo prejšnje prijatelje, razdvaja dostikrat družine in moti njih mir. Ljudstvo bi tu marsikdaj samo lahko uplivalo. V krogih, kjer si voditelji ne dajo v svojem fanatizmu nič reči, naj se pogajanja izvrše preko njih. Naj si ljudje kratkomalo prepovedo večno hujskanje in naj zahtevajo resno delo. Pred vsem politiko iz cerkve, in njeno mesto naj zavzame v božji hiši zopet božja beseda. Takozvani brezverski časopisi bi gotovo toliko ne zabavljali, če bi se skušalo, da bi se jim nikjer ne dalo povoda zato.

Umrl je mnogoletni delavec na narodnem in gospodarskem polju štajerskih Slovencev, dr. Ivan Dečko.

V Kranjski hranilnici (šparkasa) v Ljubljani so Slovenci pobrali čez 8 milijonov kron svojih prihrankov letos. Počenši od meseca januarja letos je bilo vsak mesec mnogo več vzdignjenega kot pa vložnega denarja, kot poročilo tega zavoda samo omenja. 150 slovenskim trgovcem so odpovedali kredit na enkrat, ker potrebuje zavod denarja. Torej tudi Nemci niso tako močni, kot se delajo. Tudi v nemški celjski hranilnici so se vloge znižale za en milijon kron. Vloge v slovenskih denarnih zavodih naraščajo. Tako je tudi prav. S slovenskim denarjem v slovenske zavode.

velikansko. Pomislimo si, da bi bil vsak človek, kar jih je na svetu, računani se jih kakih 1500 milijonov, milijonar, starci, ženske, otroci, skratka vse. Potem je prašek, v katerega smo skrčili naše osolnčje, v primeri z naravno velikostjo tako velik, kot en vinar z vsem premoženjem kot milijonarji rojenega človeštva.

Žareča, oživljajoča, vmišljeni „svet“ naših želj in stemljenj vzdržujoča solnčna krogla ima v premeru skoro 9 milijonov km. Naj se skrči ta mogočni vladar našega neba še enkrat v majhen, od toplega zraka s svetlobo prepojene sobe raztežen sem in tje migljajoč prašek. Okrog tega praška se vrti v daljavi 5 mm trimiljonkrat lažji Neptun na svoji oddaljeni poti. In temu nič, našemu prašku s premerom $\frac{1}{100}$ mm, našemu solncu, pošiljajo skozi trepetajoči eter iz oddaljenosti, kot je progla Dunaj—Pariz, pozdrave, vidne, občutne pozdrave brezštevilni drugi svetovi, vsak poln milijard podobnih

S kočevskega.

Slovenska trgovina v Kočevju. 20. listopada dobimo Kočevci prvo slovensko trgovino. Po dolgih bojih, po neumornem delovanju tukajšne slovenske posojilnice, je ta novi velevažni korak zaznačiti kot velik uspeh na narodnem polju slovenstva. Tvrdka Pevc & Koželj, že nastanjena v Vel. Laščah, je sedaj premestila svojo centralo v Kočevje. Posebne važnosti je to za naše slovenske trgovce iz Bele Krajine in Kostelske doline, ki so dosedaj dobivali svoje blago le pri kočevskih nemških tvrdkah. Ne samo, da so te tvrdke že desetletja odirale — kakor kaže bogastvo in šopirjenje kočevskih trgovcev — posamezne meščane in kmetovalce, ki so kupovali pri njih, tudi slovenskim manjšim trgovcem niso prizanašale s svojimi neznosnimi cenami. Vez sorodništva, ki jih brati v zasebnem življenju, je segala tudi v kupčijsko delo. Delali so skupaj, eden kakor drugi, vsi enako odirali in vsi enako obogateli od žuljev slovenskega prebivalstva. Konkurenca, tekmovanje se ni zdelo potrebno nikomur. Izprevideli so, da vsi lahko dobro izhajajo — slovenski kmet ima itak dovolj denarja. Zato neprimerno visoke cene in še slabo blago. Temu izkoriščevanju se je naredilo konec z otvoritvijo prve slovenske trgovine. Koli kor poznamo tvrdko Pevc & Koželj bode se dobivalo dobro blago po ugodni nizki ceni — delalo se bode solidno na narodnih tleh, da bode zadovoljen i kmetovalec sam, v prvi vrsti pa slovenski trgovci po deželi. Tvrdka bode oddajala blago na debelo in drobno. Nadejamo se, da se bo naše slovensko občinstvo, ki bo po opravkih zahajalo v Kočevje, posluževalo in kupovalo vse svoje potrebščine le v slovenski trgovini. Z otvoritvijo prve slovenske trgovine se bode napovedalo boj s konkurenco sedanjim neznosnim cenam nemških trgovcev. Tvrdka bode le v hasek slovenskemu življu, in marsikateri novčič, ki je sedaj romal po nepotrebnem v žep prešernih kočevskih Nemcev, bode slovensko občinstvo ohranilo

solnc, ki tvorijo skupine v svetovnih meglah, katerih vidimo brezštevilno skozi svoje daljnoglede.

Velikost in malenkost so za kozmične stvari zelo relativni pojmi, ki se v svojih skrajnih vrednostih skoro dotičejo. Odvisno je vse le od tega, kakšno stališče izberemo; takoj se more veliko spremeniti v majhno in majhno v veliko. Okoli našega solnca, katero smo skrčili prej v prašek, da smo dobili pojem o oddaljenosti njenih sosedov, okoli tega nič, ki nam reprezentira tedenski „svet“, se vrti v skoro večnih krogih drug, 13.000.000 manjši atom, zemlja. Na tem že nerazumljivo majhnem atomu, temu manj kot nič, na zemlji, se živi, se ljubi, sovraži, preganja, nasprotuje in mori med sabo, velikanske množine, tisoč milijonov bitij zopet drugič, 80.000 triljonov krat manjših, ykljub temu z zelo razvitimi organi in oboroženih atomov, ljudje. Njih oko seže le do pred naznačene meje, ki je za tu postavljene

zase, porabilo za boljše namene, kot v podporo nemštva v mili domovini slovenski. Slovenske trgovce, ki naročajo svoje blago iz Kočevja, in drugo slovensko občinstvo sploh, naj ne moti dejstvo, da bodo vsi kočevski trgovci takoj padli s cenami, kakor hitro se otvori slovenska trgovina. Marsikateri nemški bogataš-trговец bode ponujal svoje blago pod lastno ceno, v zgubo, prav tako kakor že delajo nemškutarji v Ljubljani. Ves trud prihodnjih par mescev se bode za kočevske magnate osredotočil v namenu, prej ko mogoče uničiti slovenskega trgovca, edinega konkurenta; kadar se jim ta želja uresniči, potem bodo s cenami zopet lahko mirno poskočili. Načelo slovenskega trgovca bode le, postreči vsemu občinstvu z dobrim in svežim blagom in po ugodni ceni. Narodno zavezni Slovenec bode kupoval vse svoje potrebščine le pri slovenskem trgovcu. Svoji k svojim! Tvrška Pevc & Koželj kupčuje z manufakturnim, galanterijskim in špecerijskim blagom, in bode glavna zaloga moke V. Majdiča. Na spomlad se trgovina razširi tudi na druge predmete. Tvrška se nahaja v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“ na glavnem trgu. Slovenskim trgovcem po deželi, ki imajo kake obveznosti pri nemških trgovcih v Kočevju, je na razpolago tudi slovenska „Kočevska posojilnica“. Svoji k svojim!

Iz Bele Krajine.

Od uredništva in upravnistva. Prosimo vse, ki so celo leto prejeli list, pa doslej še niso poslali malenkostne svote 1.50 K naročnine, naj to store čim prej, ker se bliža konec leta in čas poravnati račune v tiskarni itd. Ker se vsled spremembe v uredništvu preseli uredništvo in upravnistvo Belokranjca z novim letom v Ljubljano in z ozirom na mogoče spremembe cene in oblike, naj se s pošiljanjem naročnine za l. 1909. počaka do tozadavnega obvestila v listu. Naslov za vse denarne pošiljatve je: „Belokranjec (Gradec) Belakrajina“.

velikosti primeroma tako oddaljena, kot vele mesto Dunaj od vele mesta Pariza, ki pomeni v smislu monade, male živalice, katero vidimo pridno pluti, se bližati, se braniti v obzorju drobnogleda, natančno naravno, nezmanjšano oddaljenost solnca in zemlje, 150 milijonov km. Kar se godi izven tega, v pravem svetu, to človeškemu čutilom ni mogoče zaznati. Ljudje smatrajo za svet samo to, kar vidijo. Za tem se pa gotovo pravi svet šele začne, če mogoče celo ta beseda že mnogo preveč ne izraža.

V primeri s tem velikim svetom je človek skoro brezkončno majhen, vendar je končno velik. Neznansko veliko bolečino čuti ta zemeljska pigneja, če začuti kako bol, objokuje zgubljenega otroka. In tudi drugje še, razven na naši krogli, tem breztelesnem prašku na krilu praška v solnčnem svitu, bodo sanjala čuteča srca minljive sanje.

H. Wehner.

Osebnosti. Učiteljski izpit je napravil ter postal definitivni g. Mirko Kosin, učitelj vodja na Preloki. Ker je gospod učitelj pri nas na Preloki zelo priljubljen, upamo, da nas ne zapusti; nam so pošiljali doslej le učitelje, katere so za kazni sem predstavljali. Z g. Kosinom smo pa dobili slednjič učitelja, ki je prišel k nam iz veselja do dela in do nas, zato pričakujemo, da bo še dolgo med nami deloval tako uspešno, kot dosedaj.

Vinarski shod v Novem Mestu. Povodom vinskega semnja, ki se vrši v četrtek, dne 19. t. m. v Novem mestu v prostorih nove hiše g. Paučiča blizu pošte, priredi novomeška kmetijska podružnica ravnostam ob 9. uri zjutraj vinarski shod. Na tem shodu govorijo: 1. g. vodja Rohrman: O povzdigi vinske kupčije potom zadrugne organizacije; 2. gosp. adjunkt Zdolšek: O zboljšanju prometa z vinom; 3. gosp. nadzornik Skalicky: O izvozu vina v tujino. Vinogradniki vdeležite se shoda v velikem številu!

Otvoritev dobljške zadruge. Zopet smo en korak naprej pri organizaciji belokranjskih kmetov. V nedeljo dne 8. t. m. je bila otvorena kmetijska hranilnica in posojilnica v Dobličah, za občine Dobliče, Talčji vrh in Tančjo goro. S tem so se zopet tri nove občine pridružile že dosedaj gospodarsko organiziranim enajstim, tako da jih sedaj že 14 belokranjskih občin organiziranih na gospodarski podlagi kmečkih zadrug. Kmečke posojilnice niso kake banke, ki so ustanovljene kot obrti, samo zato, da bi kupčevale z denarjem in potem milostljivo od dobička po dobri volji en del darovale v „narodne namene“. Dobiček kmetijskih rajfajznovk gre ves v „narodne namene“, ker se ves porabi v prid naroda, t. j. tistega, ki je ta dobiček skup spravil, v prid vseh članov kmetov. — Pomen take zadruge je pa tudi v tem, da pokaže kmetu, da morajo vsi kmetje držati skupaj. Danes se vse organizira: delavci, odvetniki, duhovniki, tovarnarji, veliki bankirji in veletržci, vse se organizira. Vsi ti stanovi marveč javno vidijo, kakšen pomen leži v združevanju, kako veliko moč dobi posameznik v združevanja celega stanu. Samo kmet pri nas do zadnjega časa ni uvidel potrebe in koristi združenega dela. Samo kmet je z ostalim kmetom prišel v dotiko le v gostilni ali pa — pred sodiščem. Zadnji čas pa je tudi kmet spregledal, spoznal, da kar v zadrugi za druge naredi, naredi pred vsem — samemu sebi. Zato prebivalci občin Doblič, Talčjega vrha in Tančje gore oklepite se svoje zadruge. Kmet s kmetom! bodi vaše geslo tudi na gospodarskem polju. Skupaj delovati in skupaj napredovati. Natančnejše podatke o kmetijski hranilnici in posojilnici v Dobličah dobite v oklicu te zadruge in med oglasi. — Krepko naprej!

„Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v metliškem sodnem okraju“ je vsled njegove na c. kr. pravosodno ministerstvo naslovljene, po c. kr. okrožnosodnem predsedstvu v Rudolfovem opremljene prošnje za podporo, po priporočilu c. kr. višjega deželnosodnega

predsedstva v Gradcu odstopilo jednako društvo v Ljubljani od podpore, ki jo je samo prejelo od ministrstva delež 500 K (petsto kron) za kar se izreka vsem poklicanim činiteljem iskrena zahvala.

Preloka. Naša fara ima podružnico sv. Antona Puščavnika v Ziljah. Nabralo se je tam precej denarja, ker je ljudstvo hodilo rado tje molit. Ker so pa naši cerkveni gospodarji po načelu „Sam plačam, sam gospodarim“ včasih našega gosp. župnika tudi povprašali po računih, je ta napovedal štrajk, to je, nismo in nismo mogli priprositi maše včasih tudi pri podružnici. Ker se je pa bližala bera, je župnik vendar obljubil, da bo v nedeljo 25. p. m. na Ziljah maša. Ziljanke so torej globoko posegle v svoje shrambe na dan bere. Toda glej ga spaka, ko je bila bera pobrana, je bila pa menda s tem že maša tudi opravljena, ker omenjenega dne na Ziljah — ni bilo maše. Ljudje seve pravijo takemu ravnanju, da se to pravi imeti jih za norca, in so svoje mnenje g. župniku po svojih odposlancih tudi pošteno povedali. Mislimo, da bi g. župnik moral biti vesel goreče naše želje po maši in nam moral skušati vstreči. Ljudstvo bi se sicer znalo mašam odvaditi, in kaj potem? Bodo pa zopet liberalci krivi?

Iz Adlešič. Sramotna tatvina. 7. t. m. je našel en mož na Veliki Plešivici v grmovju razbit tabernakelj, kateri je bil vkrađen v cerkvi sv. Magdalene, odkoder je bil odnešen zlat kelih s krožnikom in rutico vred. Tatove zasledujejo.

Nesreča. Jakličev hlapec iz Črnomlja je tako nesrečno padel z voza, da so ga konji vlekli še nekaj časa naprej. Ker so ceste ravno nasute z ostrim kamenjem, se je tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnišnico, ker ima na hrbtu take rane, da mu sapa ven uhaja. Več previdnosti pri vožnji, fantje. Vselej se človek ne ponesreči, toda enkrat zadostuje za vselej.

Kam oddamo letos vino? Pod tem naslovom piše Notranjec: To vprašanje roji vsem vinorejcem letos po glavi. Za marsikoga je pa to vprašanje v resnici tudi življenskega pomena. Kaj pomagajo veliki lepo vrejeni vinogradi, če pa ni mogoče oddati pridelka. Vinska letina je letos prav dobra. Vsled suhega gorkega vremena je grozdje prav dobro dozorelo. Tako dobrega vina, kakor je letošnje, nismo imeli že davno. Kljub vseh množini, dobroti in nizki ceni pa prihaja letos na Vipavsko in Dolenjsko prav malo vinskih kupcev. Kupčija je mrtva in vinorejec gleda z obupom v prihodnost. Kakor se vidi, so se letos večji vinski trgovci v Avstriji in na Ogrskem organizirali in hočejo vinorejcem iztisniti vino po sramotni ceni. V njih glasilu, ki izhaja na Dunaju, čitamo poročila o cenah mošta in vina, ki se nam na noben način ne zde verjetne in se hoče najbrže z njimi strašiti samo pridelovalce. — Na Vipavsko prišel je tudi letos znani vinski dunajski veletrговец Weber ter hotel iztisniti iz kmetov vino po 14 K hl. Kmetje pa so bili toliko pametni ter mu niso hoteli prodati izbornega vipavca po tako sramotni ceni. Ne da bi kaj

vina pokupil, odšel je vinski trgovec Weber na Dunaj poročat o svojem neuspehu drugim vinskim trgovcem. Gotovo pa je, da se zopet v kratkem vrne na Vipavsko poskušat svojo srečo, ker na Dunaju se je vipavsko vino pivcem toliko priljubilo, da si niti ne moremo misliti na Dunaju vinske trgovine brez vipavskega vina. V največjih elitnih hotelih se toči vipavec. Vsekakor se bodo morali vinogradniki bolj organizirati nasproti vinskim trgovcem, nego so sedaj. Če se gre na sever, se ne dobi vina izpod 1 K 20 vin., liter, vinorejci naj ga pa dajejo po 12 vin., kakor bi dunajski židovski in krščansko-socialni vinski veletrgovci želeli. Ne, odpreti bo treba pot naravnost h konsumentom. Zato bi mi svetovali vinogradnikom, naj se združijo v zadruga ter svoje vino pravilno pripravijo. V vsakem večjem kraju, da v vsaki občini naj bo zadruga, ki naj se peča z razprodajo vina. Potem pa bomo morali poskrbeti, da spravimo svoj pridelek tje, kjer se vino potrebuje. Za letos pa bi bilo brez podpor težko to napraviti. Zato naj bi dala država in dežela v ta namen nekoliko tisočakov. Sami kmetje ne morejo iti ven, zato naj pošlje dežela izvedence v kraje, kjer ne raste vino, da pripravijo tam našemu vinu pot. Kaj bi bilo, ako bi se napravilo n. pr. v Pragi in nekaterih mestih deželne kleti vipavskih in dolenskih vin. Gotovo bi stalo to precej denarja, toda pomislimo, da edino na ta način zamoremo odvrniti pretečo vinsko krizo. Osebitno letos bi bil ugoden moment, ker imamo izborna kapljico in poceni. Če si hočemo odpreti vinski trg, ne smeli bi zamuditi tega momenta. Vinorejci združite se sedaj, sklicujte shode, posvetujte se na njih, kako odvrniti pretečo vinsko krizo ter zahtevajte od dežele in države tozadevne podpore! Občinski zastopi, obrnite se na deželni odbor s prošnjami, da isti pomaga odvrniti pretečo vinsko krizo z ustanovitvijo deželnih kleti na Dunaju in vsih večjih avstrijskih mestih. — Preimenitna in sveta dolžnost pa je od deželnega odbora in vseh slovenskih deželnih in državnih poslancev, da takoj z vso vnemo priskočijo na pomoč ubogim in obupanim vinorejcem ter jih pomagajo oteti velike nevarnosti ali celo propada!

Pota iz stiske vsled suše.

(Konec.)

Vejnik se polaga živini najbolje v zvezanih butarah, ki se še-le tedaj razvežejo, ko je živina zunanje listje že obrala.

Razun vejnika prišle bodo letos tudi druge tvarine, ki se v dobrih letih manj upoštevajo, kot krmila v poštev. Slama seve se ne bode letos nastiljala, temveč krmila. Nadomesti se lahko mnogo ceneje za steljo s šotno steljo, ki dela mnogo boljši gnoj ter stane 100 kg tudi le okoli 2 kroni. Vse poklicane zadruga, društva itd. naj bi letos posredovala, da si kmetje lahko na vagone nabavljajo šotne stelje.

Oni, ki imajo čez potrebo slame, izhajali bodo gotovo bolje, če slamo drago prodajo ter ceno šotno steljo kupijo. Ostalo bode več krmil za narodno gospodarstvo.

Tropine od sadja in grozdja, le one, ki se bodo letos n. pr. v naši deželi pripravile, zamogle bi mnogo tisoč glav živine prerediti; torej iste ne zametavati, temveč v korist narodnega gospodarstva in sebe samega porabiti! Tropine bode najbolje posušiti ali pa za kuhanje žganja shraniti, iste po malem kuhati in polagati. Grozdne tropine brez pecljev, torej od pecljanega grozdja so najbolje in od svežih tropin one od belega grozdja boljše, nego od črnine, nakaterih je mošt vrel.

Istotako bodo letos prišli zelo v poštev vrhovi trsja, ki se bodo koncem avgusta porezali ter posušili. Od galice škropljeni ne škodujejo, pač pa od peronospore napadeni.

Zel od hmelja, posušena, da tudi prav dobro krmo in jo je dobro porabiti. Posušena koruznica, ne da bi jo dež preveč izpral, da tudi dobro krmilo. Istotako koruzni storž.

Mešanica grahorice, deloma tudi graha in ovska daje mnogo izvrstne zelo tečne živalske krme. Radi večje tečnosti je dobro koruznico z grahorico mešano pokladati. Repa bode dala še mnogo krme za zimsko pokladanje. Letošnje leto zna za napravljanje kisle krme biti tudi velikanske važnosti. Vse tvarine, ki so sposobne za krmila in se pridobivajo še ob času, dokler je še mogoče sušiti, je najbolje, da se dobro posuše, ker tako ohranijo največ redilnih snovi. Iste, ki se pa ne zamorejo v pozni jeseni več sušiti, n. pr. zaostala pozna koruznica, repna, pesna ali krompirjeva zel, pozni otavič, pozno košena detelja, buče itd., itd. se pa kisajo. Krompirjevka (krompirjeva zel) n. pr., ki ne sme imeti več strup solarnin vsebujočega cvetja ali sadu, in ki ne sme biti napadena od gljiv, (ker vse od gljiv napadene tvarine so kot krmilo nevarne), postane ravno vsled kisanja ugodna za krmljenje. Zato se izkopljejo jame na prostorih, kjer ne prihaja podzemna voda v nje, torej na višjih mestih po 1,5 m globoke in 1—3 m široke, pa po potrebi dolge. Najbolje take jame so iste, ki so neprodorne za zrak in vodo. Najbolje so iz cementa izdelane (mesto jam so tudi kadi ali druge posode dobre). Brez cementa so jame v težki ilovici boljše nego v peščeni zemlji. V te jame se zelene tvarine sveže in sočne kakor so, namečejo ter v legah od 30 do 30 cm do dobra stlačijo in sicer s teptanjem ljudi ali živine. Trde, debele tvarine, n. pr. koruznica se prej razrežejo ali razsekajo. Jama mora biti cela izpolnjena s temi tvarinami brez votlih, zračnih prostorov. Vogali jam naj bodo torej zaokroženi. Mehke tvarine, ki se prej dobro vležejo, treba manj tlačiti kakor trde. Če so tvarine same po sebi presuhe, polijejo se nekoliko z vodo, da se namočijo. Nato treba počakati, da se vsebina jam vgreje vsled notranjega vrveža do 40 stopinj, ker bi sicer znala plesniti. Ko je tvarina toliko topla, pokrije se za 1 m na debelo z zemljo. Ta zemlja se dobro zbije in če se razpoke napravijo, se iste z zbijanjem ponovno zamaše. Manj zraka pride v nje, tem bolje. V takih jamah se krmila okisijo in se potem lahko dolgo časa, celo po več let ohranijo, pa so živini kaj prilična.

Pri porabi se na enem koncu jama le toliko odgrne, da se krmilo lahko iz nje grabi, in sicer navpično v tankih plastih odreže. Ta način shranjevanja krmil, katerih ne bode mogoče posušiti, zna kmetovalcem letos posebno dobro služiti. Porabijo lahko vse, kar je živalim prebavljivo, kar ima kaj redilnih snovi. Čim bodo živinorejci vsa ta sredstva uporabili, mnogo sicer neobičajnih krmil skupaj spravili, eni teh, drugi onih, kakor pač kaže, bode pomanjkanje krme že mnogo manjše. Z varčnim krmljenjem bode se še mnogo prihranilo, kar se v dobrih letih zavrze, kar pride v gnoj.

Točnost pri krmljenju, pokladanje v malih porcijah, da živina vse poje, primerno mešanje in pripravljanje krmil, kakor mešanje z rezanico, po potrebi tudi parjenje, dodatki soli itd. bodo baš letos živinorejcu važna sredstva. Od teh jih v navadnih razmerah nekaj ni priporočati, tako n. pr. parjenje, a letos, ko se bodo morala vsakojaka krmila porabiti, bode prišlo tudi to v poštev.

Večinoma bo pa treba nekaj dokupovati.

Kaj pa bode letos gospodarsko najumestneje dokupovati?

Pomislimo, da se bodo letos mnogo uporabljala krmila, ki imajo razmeroma manj redilnih snovi in posebno manj prepotrebni dušičnati. Krmljenje s premalo dušičnati snovi vsebujočimi krmili za se, je pa potrat, ker se krmila ne izkoristijo tako popolnoma, kakor bi se sicer izkoristila. Spraviti moramo to v pravo razmerje. Pri letošnjih visokih cenah krme bodo redilne snovi v takoimenovanih močnih krmilih tudi ceneje nego v senu, kakoršno se dobiva še posebno slabe kakovosti. Zlasti slabo olesenelo zrelo, slabo prebavljivo je seno, ker so ljudje predolgo čakali s košnjo, v napačni nadi, da bode več prirastlo, da bode bolj tečno. To je ravno narobe. Glede tečnosti zna seno jako različno biti. Glede množin dušik vsebujočih redilnih snovi zamore biti njega vrednost v razmerji 1 : 3. Potemtakem zamore biti le 1 utežen del dobre krme tako tečen kakor 3 deli slabe. To je odvisno poleg drugih okolnosti n. pr. od ruše dotičnih travnikov itd., zelo od časa košnje. Zgodnja košnja, to je še mladih trav, da mnogo bolj tečno, lažje prebavljivo krmo nego pozna; ob večerih nakošeno seno je tečneje nego zjutraj košeno. Vrednost travniške krme zamore biti torej sila različna, a cena je skoraj vsej enaka. V močnih krmilih imamo mnogo več redilnih enot nego v popačenem senu. Dobra krma ima v 400 delih n. pr. 109 redilnih enot, sezamove pogače pa 231. Sezamove pogače smejo torej dvakrat tako drage biti kakor seno, pa pridejo glede redilne vrednosti še ceneje. Letos je pa mogoče, da bode celo 100 kg sena več stalo nego 100 kg takih pogač ali drugih bolj tečnih krmil.

Pri nakupovanju krmil se torej ne bode smelo kar tja v en dan postopati in le na to misliti, da se živina nabaše, temveč da se dobro in po ceni prerediti. Se ve, da s samimi močnimi krmili se ne da.

J. Belle.

MALI OGLASIza trislopno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.**Oglasi.**

Za vsebino oglasov uredništvo ne prevzema nikake odgovornosti.

MALI OGLASIza trislopno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.

Podpisani se priporočam slavnemu občinstvu za **vsa v mojo stroko spadajoča dela, katera se izvršujejo dobro in trpežno** po primerno nizki ceni.

mizar **JOSIP JUDNIČ** mizar

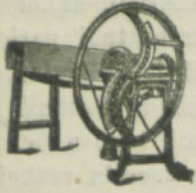
•• **Stranska vas — Semič.** ••

Peč se vam nikdar ne podere

če jo kupite v moji zalogi.

FRAN PILETIČ, Gradac.

Izdelovanje in zaloga
peči vseh veli-
kosti in slogov
kmečke in visoke, secesijon itd.

Zanesljivo najboljše **slamorenice, reporenice**, kakor vse druge poljedelske stroje, pluge in brane, **gnojnične sesalke** v najboljši kakovosti, nepremočljive **vozne plahte**, in take **za komate, zajamčena umetna gnojila** itd.

dobite pri

narodni tvrdki „Merkur“ P. Majdič,
trgovina z železnino v Celju, Štajersko.

— **Ceniki, pojasnila in navodila z obratno pošto zastonj.** —

Kmetske
hranilnice in posojilnice
v Beli Krajini.

Hranilne vloge sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo le svojim članom.

**Slovenski denar v slo-
venske zavode!**

Kdor želi svoj denar iz nemškega zavoda (kočevske mestne hranilnice ali ljubljanske kranjske) dvigniti in vložiti v domač zavod, zadostuje, če izroči ali pošlje po pošti priporočeno (rekomandirano) slovenskemu zavodu dotično hranilno knjižico. Ta mu takoj da drugo hranilno knjižico, glasečo se na ravno toliko, kot je v prvi knjižici vpisano. Denar pa pri tujem zavodu vzdigne slovenska hranilnica sama.

Ne nadlegujmo Nemcev z našim denarjem. Pravijo nam, da smo »Vindiše Hunde«. Ne žalimo teh gospodov s svojim denarjem, da jim ne bo treba imeti opravka s »slovenskimi psi«.

Slovenec k Slovencu!

Dobliče Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.
Posojila na poroštvo po 6% .

Člani morejo biti le prebivalci občin **Dobliče, Talčji vrh**
in **Tančja gora**.

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 1.—3. ure popoldne.

Gradac Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.
Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Gradac, Griblje,**
Podzemelj in **Vinji Vrh**.

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 2.—4. ure popoldne.

Preloka Člani morejo biti le prebivalci župnije **Pre-
loke** ter občin **Adlešiče** in **Tribuče**.

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Stari Trg Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.
Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Čeplje, Dol, Dolenja**
Podgora, Radence in **Stari Trg**.

Uradne ure vsako 1. in 3. soboto od 9.—12. ure dopoldne.

Vinica Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila
na poroštvo po 6% , na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vinice**
in vasi **Gor.** in **Dol. Bojanci**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—10. dop. in četrtek od 1.—2. pop.

Vrh Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.
Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vrh**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.